TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Quy tắc xuất xứ EVFTA mới: Mở rộng dư địa ưu đãi cho hàng Việt vào EU

06:24 22/04/2026

Bộ Công Thương vừa ban hành Thông tư số 14/2026/TT-BCT quy định về quy tắc xuất xứ hàng hóa trong Hiệp định Thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu (EVFTA), tạo thêm cơ sở pháp lý để doanh nghiệp tận dụng tốt hơn các ưu đãi thuế quan khi xuất khẩu sang thị trường EU. Đây được xem là bước đi quan trọng trong bối cảnh doanh nghiệp đang cần giảm chi phí, mở rộng thị phần và nâng cao khả năng cạnh tranh tại một trong những thị trường khó tính nhất thế giới.

Thông tư mới quy định rõ phạm vi áp dụng đối với hàng hóa trao đổi thương mại giữa Việt Nam và các nước thành viên EU, đồng thời áp dụng cho cơ quan cấp giấy chứng nhận xuất xứ (C/O), doanh nghiệp xuất nhập khẩu và các đơn vị liên quan. Điểm đáng chú ý là văn bản lần này cụ thể hóa nhiều nội dung về xác định xuất xứ, chứng từ chứng nhận và trách nhiệm tuân thủ của doanh nghiệp.

Theo quy định, hàng hóa muốn được hưởng ưu đãi thuế quan theo EVFTA phải đáp ứng tiêu chí xuất xứ. Trong đó, sản phẩm có thể được coi là có xuất xứ nếu được sản xuất toàn bộ tại Việt Nam hoặc EU, hoặc đã trải qua quá trình gia công, chế biến đáp ứng yêu cầu cụ thể theo từng nhóm hàng.



Hoạt động xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu tăng trưởng mạnh thời gian qua.

Đối với hàng hóa có xuất xứ thuần túy, Thông tư nêu rõ các trường hợp như khoáng sản khai thác tại lãnh thổ thành viên, nông sản thu hoạch, vật nuôi sinh ra và nuôi dưỡng, sản phẩm đánh bắt hay hàng hóa được sản xuất hoàn toàn từ các nguyên liệu nêu trên. Đây là nhóm sản phẩm có căn cứ xác định nguồn gốc tương đối rõ ràng.

Với hàng hóa sử dụng nguyên liệu nhập khẩu, quy tắc xuất xứ được xác định dựa trên mức độ chuyển đổi đáng kể trong quá trình sản xuất. Các tiêu chí có thể bao gồm chuyển đổi mã số HS, tỷ lệ giá trị gia tăng nội khối hoặc thực hiện công đoạn gia công cụ thể. Việc quy định chi tiết giúp doanh nghiệp chủ động hơn trong xây dựng chuỗi cung ứng và lựa chọn nguyên liệu đầu vào.

Một điểm mới được cộng đồng doanh nghiệp quan tâm là cơ chế “cộng gộp xuất xứ”. Theo đó, nguyên liệu có xuất xứ từ EU hoặc từ các đối tác có thỏa thuận liên quan trong khuôn khổ EVFTA có thể được tính gộp khi xác định xuất xứ hàng hóa cuối cùng. Cơ chế này giúp doanh nghiệp Việt Nam linh hoạt hơn trong sourcing nguyên liệu, nhất là với các ngành dệt may, da giày, điện tử hay chế biến thực phẩm.

Bên cạnh nội dung về xuất xứ, Thông tư cũng dành dung lượng lớn để hướng dẫn cơ chế chứng nhận xuất xứ. Các hình thức chứng từ tiếp tục bao gồm C/O

mẫu EUR.1 và chứng từ tự chứng nhận xuất xứ của nhà xuất khẩu đủ điều kiện. Quy trình cấp, cấp lại, thời hạn hiệu lực và xử lý sai sót đều được quy định rõ ràng nhằm giảm vướng mắc trong quá trình thực hiện.

Việc thúc đẩy cơ chế tự chứng nhận xuất xứ được đánh giá là xu hướng tích cực, bởi doanh nghiệp có năng lực tuân thủ tốt sẽ rút ngắn thời gian làm thủ tục, giảm chi phí hành chính và tăng tốc độ giao hàng. Đây là yếu tố quan trọng trong bối cảnh thương mại quốc tế ngày càng cạnh tranh về thời gian và tính linh hoạt.

Thông tư đồng thời siết chặt yêu cầu về lưu trữ hồ sơ, tính chính xác của khai báo và cơ chế kiểm tra hậu kiểm. Điều này nhằm hạn chế gian lận xuất xứ, bảo vệ uy tín hàng hóa Việt Nam tại thị trường EU và tránh nguy cơ bị điều tra phòng vệ thương mại.

Giới chuyên gia nhận định, việc hoàn thiện khung pháp lý về quy tắc xuất xứ không chỉ giúp doanh nghiệp tận dụng tốt hơn EVFTA mà còn tạo động lực tái cấu trúc sản xuất theo hướng minh bạch, chuyên nghiệp và gắn kết sâu hơn với chuỗi cung ứng toàn cầu.

Trong bối cảnh EU tiếp tục là một trong những thị trường xuất khẩu lớn của Việt Nam, Thông tư 14/2026/TT-BCT được kỳ vọng sẽ trở thành “đòn bẩy kỹ thuật”, giúp hàng Việt mở rộng cánh cửa vào châu Âu bằng lợi thế thuế quan và năng lực tuân thủ tiêu chuẩn quốc tế.

Nam Sơn